

Sygn. akt I ACa 910/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Popek
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska - Drzymała
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa D. J. i B. I. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę L. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o odszkodowanie

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 14 marca 2013 r., sygn. akt I C 683/10

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody L. na rzecz D. J. i B. I. (1) kwoty po 5.000 (pięć tysięcy) zł na rzecz każdego z powodów tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego i postępowania kasacyjnego.

I A Ca 910/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 marca 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa D. J. i B. I. (1) przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Wojewodę L., o odszkodowanie zasądził od Skarbu Państwa na rzecz powodów D. J. i B. I. (1) po 58.576,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 października 2010 roku do dnia zapłaty.

W pozostałej części powództwo oddalił.

Koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł i przejął na rachunek Skarbu Państwa nieuiszczone w sprawie koszty sądowe.

Postanowieniem z dnia 17 stycznia 2011r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek o odrzucenie pozwu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 10 marca 1960 r. Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w L. wydało decyzję nr (...), na podstawie której nieruchomości gruntowa (...) o pow. 810,75 m⁽²⁾ położona przy dawnej ul. (...) w L., dla której obecnie Sąd Rejonowy w Lublinie X Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), została wywłaszczona na rzecz Skarbu Państwa z przeznaczeniem na budowę gmachu głównego (...) im. M. S..

Współwłaścicielkami nieruchomości były G. I. w 33675/81075 części i M. A. w 47400/81075 części. Spadek po G. I. nabyli powodowie w sprawie D. J. i B. I. (1) po 1/2 części każde z nich (postanowienie Sądu Rejonowego w O. z dnia 29 listopada 1994 r., sygn. akt I Ns 399/94, k. 98 akt KW (...)).

Dnia 8 czerwca 1995 r. powodowie złożyli wniosek o zwrot wywłaszczonej nieruchomości.

Ostatecznie Decyzją Prezesa (...) z dnia 30 kwietnia 2001 r., (...), stwierdzono nieważność decyzji wywłaszczeniowej z powodu wydania jej z naruszeniem art. 156 § 1 kpa. Decyzja ta następnie została utrzymana w mocy decyzją Prezesa (...) z dnia 31 lipca 2001 r., (...) Skargę (...) do Naczelnego Sądu Administracyjnego na powyższą decyzję została odrzucona.

Aktualnie przedmiotowa działka jest częścią działki nr (...) położonej przy ul (...) o pow. 1.1387 ha zabudowanej budynkiem Biblioteki Głównej (...). Na dawnej działce numer (...)znajduje się część budynku biblioteki (opis k. 144 akt I C 1047/04).

Dnia 22 października 2002 r. Sąd uwzględnił wniosek (...) i dokonał wpisu, potwierdzającego, że z mocy prawa (...) nabył prawo użytkowania wieczystego spornej nieruchomości oraz prawo własności budynków posadowionych na gruncie (akta księgi wieczystej KW (...): wniosek o wpis k. 21, postanowienie o wpisie k. 62).

W związku z powyższym powodowie wnioskiem z dnia 15 kwietnia 2004 r. (30 kwietnia 2004 r. data wpływu) zwrócili się o przyznanie odszkodowania za szkodę poniesioną wskutek bezprawnego wydania decyzji wywłaszczeniowej z dnia 10 marca 1960 r.

Decyzją z dnia 10 listopada 2004 r., nr (...) Minister Infrastruktury odmówił przyznania odszkodowania (decyzja k. 87).

W dniu 21 grudnia 2004 r. wnieśli pozew o zasądzenie od Skarbu Państwa odszkodowania za utracone korzyści i bezprawne pozbawienie prawa własności nieruchomości wskutek wydania decyzji wywłaszczeniowej [sygn. akt I C 1047/04].

Wyrokiem z dnia 31 marca 2008 r. Sąd uwzględnił żądanie powodów w zakresie odszkodowania za utracone korzyści, zaś w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Wskutek apelacji obu stron Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 26 czerwca 2008 r., sygn. akt I ACa 285/08 zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji jedynie w zakresie wysokości zasądzzonego na rzecz powodów odszkodowania za utracone korzyści.

W zakresie żądania odszkodowania z tytułu utraty własności nieruchomości Sąd II instancji podzielił argumentację Sądu pierwszej instancji wskazując, iż w następstwie wydania ostatecznej decyzji nadzorczej z 2001 r. doszło do wyeliminowania z obrotu prawnego wadliwej decyzji wywłaszczeniowej oraz do przywrócenia uprawnień właścicielskich ze skutkiem ex tunc i w tym stanie prawnym powodowie są właścicielami spornej nieruchomości. Przysługuje im prawo do ujawnienia swojego prawa własności w księdze wieczystej nieruchomości i wykreślnie Skarbu Państwa jako dotychczasowego właściciela. Z tych względów ich roszczenie odszkodowawcze z tytułu utraconej własności nieruchomości nie zostało uwzględnione (akta sprawy sygn. akt I C 1047/04: wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 marca 2008 r. k. 199 v, Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 czerwca 2008 r. k. 241 i 244 v).

W toku procesu odszkodowawczego w sprawie I C 1047/04 bez udziału powodów toczyło się postępowanie, które doprowadziło do wpisania (...) w księdze wieczystej jako właściciela.

Z dniem 1 września 2005r. weszła w życie ustawa z dnia 27 lipca 2005r. Prawo o szkolnictwie wyższym. Na mocy art. 256 wymienionej ustawy z dniem 1 września 2005 r. grunty stanowiące własność Skarbu Państwa pozostające w użytkowaniu wieczystym uczelni publicznej stały się z mocy samego prawa własnością uczelni. Nabycie prawa własności stwierdzał wojewoda w drodze decyzji, która miała charakter deklaratoryjny.

W oparciu o powyższą zmianę prawa (...) powołując się na status użytkownika wieczystego gruntów Skarbu Państwa wystąpił do Wojewody L. z wnioskiem o stwierdzenie nabycia prawa własności w trybie art. 256 ww. ustawy.

Decyzją z dnia 29 listopada 2005 r., (...) Wojewoda L. na wniosek (...) stwierdził nabycie przez (...) z dniem 1 września 2005 r. prawa własności nieruchomości objętej księgą wieczystą KW (...). Na jej podstawie (...) został wpisany jako właściciel w księdze wieczystej nieruchomości, w dniu 19 stycznia 2006 r. (akta zastępcze księgi wieczystej KW (...): wniosek o wpis prawa własności k. 2, decyzja (...)k. 4, postanowienie o wpisie k. 7,).

W konsekwencji zmiany statusu prawnego nieruchomości postanowieniem z dnia 17 października 2008 r. [Dz. Kw (...)] wniosek powodów z dnia 14 sierpnia 2008r. został oddalony, z uwagi na to , że aktualnie właścicielem nieruchomości w księdze wieczystej jest (...), na podstawie decyzji uwłaszczeniowej wydanej na podstawie art. 256 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Następnie, wobec odmowy uwzględnienia wniosku o wydzielenie dawnej działki nr (...) a z obecnej nieruchomości nr (...) i ujawnienia powodów jako współwłaścicieli powodowie wnieśli powództwo w sprawie niniejszej domagając się odszkodowania za utratę prawa własności przedmiotowej nieruchomości stanowiącego równowartość przysługujących im udziałów.

W ocenie Sądu Okręgowego podstawę prawną roszczenia odszkodowawczego powodów stanowi uchylony w dniu 1 września 2004 r. art. 160 kpa, zgodnie z którym strona postępowania administracyjnego, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem art. 156 § 1 kpa albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji jest uprawniona do dochodzenia roszczenia odszkodowania za poniesioną szkodę rzeczywistą.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie (tj. 1 września 2004 r.) wyżej wskazanej ustawy nadal stosuje się uchylony art. 160 kpa.

Przesłanką warunkującą możliwość skorzystania z dobrodziejstwa zacytowanego przepisu jest uzyskanie prejudykatu w postaci ostatecznej decyzji nadzorczej stwierdzającej nieważność pierwotnej decyzji [decyzji wywłaszczeniowej] albo, stwierdzającej, że została ona wydana z naruszeniem prawa.

W następstwie wydania nadzorczej decyzji stwierdzającej nieważność wadliwej decyzji administracyjnej dochodzi do wyeliminowania z obrotu prawnego wadliwej decyzji oraz restytucji uprawnień właścicielskich ze skutkiem ex tunc.

Natomiast w sytuacji gdy w następstwie wadliwej decyzji doszło do powstania nieodwracalnych skutków prawnych w zakresie stosunków właścicielskich, np. wskutek nabycia od Skarbu Państwa przez osobę trzecią spornej nieruchomości, byłemu właścicielowi nieruchomości przysługuje prawo do żądania odszkodowania.

Sąd Okręgowy wskazał, że rozpoznawanym stanie faktycznym uczelnia publiczna w konsekwencji wydania decyzji wywłaszczeniowej z dnia 10 marca 1960r. (...) nabyła prawo użytkowania wieczystego na podstawie art. 182 ustawy o szkolnictwie wyższym.

W konsekwencji tak ukształtowanego stanu prawnego (...) z dniem 1 września 2005 r. z mocy samego prawa nabył własności nieruchomości objętej księgą wieczystą KW (...) na podstawie art. 256 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, co stwierdzała Decyzja Wojewody L. z dnia 29 listopada 2005 r., (...)

W ten sposób wadliwa decyzja wywłaszczeniowa z 10 marca 1960r. wywołała nieodwracalne i trwałe skutki prawne uniemożliwiające przywrócenie powodom faktycznego władania nieruchomością.

Powodowie - D. J. i B. I. (2) w toku postępowania nadzorczego uzyskali w dniu 31 lipca 2001 r. ostateczną decyzję nadzorczą stwierdzającą nieważność wadliwej decyzji wywłaszczeniowej. Tym samym powodowie spełnili przesłankę warunkująca ich legitymację do wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym na podstawie art. 160 kpa.

Mimo, że decyzja wywłaszczeniowa została wyeliminowana z obrotu prawnego na jej podstawie doszło uprzednio do ujawnienia (...) jako wieczystego użytkownika nieruchomości, co w konsekwencji doprowadziło do nabycia z mocy samego prawa, prawa własności spornej nieruchomości przez (...) na podstawie art. 256 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i ujawnienie (...) jako właściciela w księdze wieczystej. Ponadto nieruchomość została zabudowana, co również stanowi okoliczność uniemożliwiająca powodom odzyskanie nieruchomości w naturze. W konsekwencji powodowie ponieśli szkodę [uszczerbek majątkowy], która pozostaje w związku przyczynowym z decyzją wywłaszczeniową. Wysokość szkody odpowiada wartości utraconego prawa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 363 kc z zw. z art. 160 § 1 i 2 kpa uznał roszczenie odszkodowawcze powodów za uzasadnione co do zasady.

Opierając się na opinii biegłego sporządzoną w ramach poprzedniego procesu powodowie wnieśli o zasądzenie na rzecz każdego z nich kwot po 200 366 zł. W toku niniejszego procesu Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych w celu ustalenia aktualnej wartości nieruchomości, którzy ustalili wartość na 280 200,00 zł i 283 900,00 zł jednocześnie odrzucając poprzednią wartość jako wygórowaną.

Sąd ustalił łączną wysokość szkody na podstawie opinii biegłych sądowych określając ją wysokość na kwotę 282 050,00 zł jako średnią w/w wartości. Udział matki powodów w nieruchomości wynosił 33675/81075. Udział ten wszedł do spadku, który powodowie nabyli w częściach równych po 1/2 . A zatem każdemu z powodów należało się po 58 576,00 zł.(udział 33675 w kwocie 252.050zł stanowi kwotę 117.151,19zł a to z kolei dzielone na pół daje kwotę 58.576zł).

Sąd nie uznał za uzasadniony zarzut przedawnienia roszczenia powodów.

W niniejszej sprawie ma zastosowanie 3 letni termin przedawnienia określony w art. 160 § 6 kpa, który należy liczyć od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja nadzorczej stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem art. 156 § 1 kpa, albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 kpa, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem prawa.

Taką ostateczną decyzją powodowie dysponowali w dniu 31 lipca 2001 r. Pismem z dnia 15 kwietnia 2004 r. powodowie wnieśli do właściwego organu wnioski o odszkodowanie za szkodę poniesioną wskutek wydania decyzji z 1960 r. Decyzją z dnia 10 listopada 2004 r. Minister Infrastruktury odmówił przyznania odszkodowania motywując swoją decyzję niewykazaniem przez powodów przesłanek odszkodowawczych w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego. W następstwie powyższego powodowie wystąpili w dniu 21 grudnia 2004 r. z powództwem o zasądzenie stosownego odszkodowania.

W ocenie Sądu powodowie zgłaszając swoje roszczenie pismem z dnia 15 kwietnia 2004 r. przerwali bieg przedawnienia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 kc, który rozpoczął swój bieg na nowo od daty doręczenia decyzji odmownej z dnia 10 listopada 2004r.). zgodnie z, art. 124 kc.

Ponowne przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło wskutek wniesienia powództwa z dnia 21 grudnia 2004 r. i nie biegło do chwili wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny z dnia 26 czerwca 2008 r.

Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 13 września 2010 r., a więc przed upływem terminu przedawnienia.

W zakresie odsetek Sąd Okręgowy uznał, że wartość szkody została wyceniona już w poprzednim procesie odszkodowawczym toczącym się między stronami na podstawie opinii biegłego sądowego. Powodowie w toku niniejszego procesu wystąpili o odszkodowanie w zamian za utraconą własność w wysokości odszkodowania objętego żądaniem pozwu w tamtym postępowaniu. Zatem w dacie wniesienia pozwu dłużnik posiadał wiedzę o wysokości szkody. Dlatego też termin początkowy, od którego bieżą odsetki zgodnie z art. 481 § 1 kc to data dnia następnego od doręczenia odpisu pozwu pozwanemu, tj. 12 października 2010 r. (dowód doręczenia odpisu pozwu pozwanemu k. 40).

O kosztach postępowania Sąd rozstrzygnął kierując się zasadą określoną w art. 100 kpc. Strona powodowa wygrała niniejszy proces jedynie częściowo.

Powodowie ponieśli koszty w postaci opłaty od pozwu w wysokości 500,00 zł (k. 22 postanowienie o częściowym zwolnieniu od kosztów sądowych) oraz zaliczki na poczet bieglego w wysokości 2 000,00 zł. (k. 225, k. 289, k. 189).

Sąd mając na względzie sytuację rodzinną i majątkową powodów(oboje są w podeszłym wieku 78 i 83 lata, są osobami schorowanymi, utrzymującymi się ze świadczeń emerytalnych) nie obciążył ich kosztami procesu, a nieuiszczone koszty sądowe przejął na Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł Skarb Państwa zaskarżając wyrok w części uwzględniającej powództwo i w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W pierwszej kolejności pozwany zarzucał naruszenie przez Sąd pierwszej instancji - art. 363 § 1 k.p.c. i art. 366 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez zaniechanie odrzucenia pozwu i rozpoznanie sprawy, pomimo że o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie I Wydział Cywilny z dnia 26 czerwca 2008 r. sygn. akt I ACa 285/08), co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 3 k.p.c.

Uznając niniejszy zarzut za uzasadniony Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 18 września 2013r. uchylił zaskarżony wyrok i pozew odrzucił.

Postanowienie to zaskarżyli powodowie skargą kasacyjną.

Postanowieniem z dnia 9 października 2014r. Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Najwyższy przesądził o bezzasadności podniesionego przez pozwanego zarzutu naruszenia art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W związku z powyższym na obecnym etapie postępowania zarzut ten pozostawał poza przedmiotem rozpoznania przez Sąd Apelacyjny.

Pozwany ponadto zarzucał Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 100 k.p.c. w zw. art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez sporządzenie w sprawie uzasadnienia, które nie spełnia ustawowych wymogów w zakresie obowiązku szczegółowego wskazania przez Sąd motywów zastosowania zasady wzajemnego zniesienia kosztów zamiast zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c. oraz niewskazanie w uzasadnieniu wyroku żadnych argumentów i okoliczności przemawiających za zasadnością zastosowania właśnie tej zasady ponoszenia kosztów w niniejszej sprawie zamiast innych przewidzianych w kodeksie cywilnym.

Ponadto podnosił zarzut naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, że powodowi wykazali przesłanki odpowiedzialności pozwanego, a w szczególności związek przyczynowy i szkodę,
- art. 160 § 1 k.p.a. i art. 160 § 2 k.p.a. w zw. z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w zw. z art. 361 § 1 i 2 k.c. - poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że strona powodowa poniosła szkodę w postaci „niemożności faktycznego wykonywania podstawowych praw właścicielskich takich jak np. korzystanie z nieruchomości czy dowolnego nią rozporządzania” (str. 15 uzasadnienia wyroku) w wysokości 117.157 zł na skutek wydania orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w L. z dnia 10 marca 1960 r.
- art. 160 § 1 k.p.a. i art. 160 § 2 k.p.a. w zw. z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692) w zw. z art. 361 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że zachodzi związek przyczynowy między szkodą wskazywaną przez powodów a wadliwym orzeczeniem Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w L. z dnia 10 marca 1960 r.,
- art. 481 § 1 k.c. w zw. 455 k.c. oraz art. 363 § 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że Skarb Państwa pozostawał w opóźnieniu od dnia 13 października 2010 r. i w związku z tym zasądzenie odsetek od odszkodowania od daty wcześniejszej niż data wydania wyroku zasądzającego odszkodowanie.

Pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego w zaskarżonej części tj. w zakresie pkt I poprzez oddalenie powództwa oraz w zakresie pkt III poprzez zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego Skarbu Państwa kosztów postępowania za obie instancje, w tym na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, ze zm.) kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa według norm przepisanych.

Ewentualnie wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Powodowie wnosili o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje. Apelacja nie jest uzasadniona. Apelacja nie kwestionuje ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, zatem stanowią one podstawę do oceny zarzutów apelacji dotyczących naruszenia prawa materialnego stawianych przez pozwanego.

Zarzuty te ograniczają się do kwestionowania istnienia po stronie powodowej szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z wydaniem w dniu 10 marca 1960 r. przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w L. decyzji, na podstawie której doszło do wywłaszczenia poprzedniczki prawnej powodów.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę Sądu Okręgowego, co do faktu, że wydanie decyzji wywłaszczeniowej z dnia 10 marca 1960r. jest tym zdarzeniem prawnym, które ostatecznie doprowadziło do powstania szkody w majątku powodów, które pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 § 1 kc z powstałą szkodą.

Niewątpliwie bowiem szkoda powodów polega na pozbawieniu ich prawa własności nieruchomości, której dotyczyła decyzja wywłaszczeniowa. Mimo, że definitywna utrata własności nieruchomości przez powodów nastąpiła wskutek nabycia prawa własności nieruchomości z mocy samego prawa przez (...) z dniem 1 września 2005r. na podstawie art. 256 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, to pamiętać należy, że nabycie przez (...) własności nieruchomości z mocy samego prawa na podstawie art. 256 wskazanej ustawy nie byłoby możliwe, gdyby (...) nie był ujawniony jako wieczysty użytkownik nieruchomości wywłaszczonej. Ujawnienie zaś (...) jako wieczystego użytkownika nieruchomości było następstwem objęcia nieruchomości w posiadanie i wybudowania przez (...) na teje nieruchomości budynków, w związku ze zrealizowaniem celu wywłaszczenia zapisanym w decyzji wywłaszczeniowej.

W doktrynie ukształtowany jest pogląd, że adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem wywołującym szkodę a szkodą, zachodzi także wówczas gdy zdarzenie uznane za przyczynę szkody jest warunkiem ogólnie sprzyjającym wystąpieniu szkody [System Prawa Prywatnego. T. 6. Prawo zobowiązań – część ogólna. Pod red. A Olejniczaka , CH. Beck W-wa 2009, s. 127]. Pośredni charakter związku przyczynowego nie przekreśla adekwatności. W przypadku związku wieloczłonowego konieczne jest jedynie ustalenie, czy pomiędzy poszczególnymi ogniwami łańcucha kauzalnego związek przyczynowy możemy uznać za normalny [op.cit. s. 131 - 132]. W ocenie Sądu Apelacyjnego w okolicznościach niniejszej sprawy taki związek zachodzi. Zatem zarzuty apelacji kwestionujące powstanie szkody jak i związek przyczynowy, nie są uzasadnione.

Pozostałe zarzuty apelacyjne również nie są uzasadnione. Wprawdzie Sąd Okręgowy uzasadniając rozstrzygnięcie o kosztach procesu powołał się jedynie na art. 100 kpc znosząc pomiędzy stronami koszty procesu, to rozstrzygnięcie to odpowiada prawu. Powodowie bowiem określając wysokość roszczenia odszkodowawczego w pozwie powołali się na wycenę nieruchomości dokonaną przez biegłego powołanego przez Sąd we wcześniejszej sprawie. Powództwo odszkodowawcze nie zostało w niej uwzględnione, ale równocześnie nie było podstaw do podważenia ustalonej wówczas przez biegłego wysokości szkody. Natomiast aktualizacja wysokości szkody została dokonana w procesie niniejszym wskutek wywołania aktualnych opinii. Z tego względu Sąd zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu, co było korzystne dla pozwanego, gdyż w sytuacji gdy pozwany kwestionował samą zasadę odpowiedzialności zachodziła podstaw do obciążenia go w całości kosztami w zakresie uwzględnionego roszczenia.

Oczywiście nie jest uzasadniony zarzut wadliwego zasądzenia odsetek gdyż odsetki te zostały zasądzone od daty doręczenia odpisu pozwu. Niewypłacając odszkodowania po tej dacie pozwany niewątpliwie pozostawał w opóźnieniu, co uzasadniało zasądzenie odsetek ustawowych od tej daty.

Z tych względów Sąd Apelacyjny apelację pozwanego oddalił na podstawie art. 385 kpc i na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z z art. 108 § 1 kpc i w zw. z § 2 ust. 2 , § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 oraz w zw. z § 13 ist. 4 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu [Dz.U. 163, poz.1348] zasądził od pozwanego na rzecz każdego z powodów po 5000zł . Na kwotę tę złożyły się opłata od skargi kasacyjnej uiszczona przez każdego z powodów oraz wynagrodzenie pełnomocnika ustalonych w w/w Rozporządzeniu za reprezentowanie powodów w postępowaniu apelacyjnym oraz w postępowaniu kasacyjnym, które powodowie wygrali.